

Schepdaal, Zibbeek in de kijker ...

Over Zibbeek en de teloorgang van zijn boerkozenstiel ...

In de allereerste plaats wens ik uit ervaring te melden dat de ligging van *Zibbeek* in Dilbeek algemeen onbekend is en veel verward wordt met *Zierbeek*.

Zibbeek grenst met haar beek aan St. - Martens - Bodegem en Itterbeek , heeft geen vijver, had vroeger wel een café "bij Lomme van Fever". De Kraanstraat en de Kreupelstraat zijn haar twee belangrijkste straten.

Zierbeek heeft ook haar beek en grenst daarentegen aan Wambeek en St.Martens Bodegem, heeft wel een vijver en is vnl. bekend omwille van haar café "de Gendarm" aan het kruispunt.

Komende van de Spanuit hebben beiden hun invalswegen aan de Jan De Trochstaat ter hoogte van café "de kuiper", rechts de Kraanstraat voor Zibbeek, rechtdoor voor Zierbeek.

Zibbeek, was na de oorlog van 1940-45, naast algemene landbouw , ook de bakermat van de "boerkoos".

Voor zijn levensbehoefte koos hij er kleine perken grond, vandaar de naam "perkkoos of boerkoos", voor de teelt van zijn diverse groenten en fruit, bladgroenten vnl. slasoorten, prei, wortelen, uien, kool ... ook fijne groenten zoals waterkers, kruiden dille ... maar in 't bijzonder *meloenen onder koud glas* en in mindere mate ook aardbeien.

De teelt van meloenen onder glas.

Meloenen in de rolserre. Ik, toen twaalf jaar, te midden van mijn ouders Albert Van Isveldt- Malvina Gijsels

Mijn vader was bekend onder de bijnaam "Berre Va Liekes"

De kwetsbare meloenen werden voor de verkoop speciaal verpakt, in houten bakken op fijne kunstvezels "paille" om beschadiging te voorkomen.

De boerkozen graveerden hun bakken met eigen brandmerk kwestie van teruggave na de verkoop. Mijn vader koos voor het brandmerk AVIV, de initialen van Albert Van IsVeldt.

Mijn moeder bij het verpakken van meloenen met paille in houten bakken AVIV.

Mijn ouders met peter en een schoolvriend. Bij de rijke oogst werd Lambiek uit de streek gedronken!

De boerkozen boden hun gewin van groenten en fruit aan op de markten; enerzijds aan de dagmarkt van Kuregem, anderzijds de nachtmarkt in het centrum van Brussel.

Als kind reed ik, samen met mijn vader, om 3 u 's nachts, 2 tot 3 maal per week met de volgeladen open camionette Studebaker naar de vroegmarkt van Brussel, daarna nog naar de dagschool ...

De Studebaker

Vanaf 4 uur 's morgens begon de verkoop op "De grote markt", later verplaatst naar de vismarkt.

Ze noemden ons in 't Frans "les maraîchers"... La belle maraîchère is een bekend restaurant aan de vismarkt als de herinnering aan de markt van de boerkozen.

Vraag en aanbod speelden toen op deze markten een belangrijke rol. De boerkoos verdiende goed zijn brood vnl. door in te spelen op *het schaarse aanbod* van één of andere teelt.

Het seizoens gebonden aanbod van meloenen was er één van. De spreuk "van de meloenen kwamen de miljoenen" bleek toen te kloppen ...

Voor het bewerken van zijn kleine percelen grond deed hij beroep op het lenen van het paard bij de herenboer/ pachter die uitsluitend grote landbouwpercelen bewerkte vnl. voor de teelt van graangewassen, aardappelen , hop, later ook maïs.

Het uitlenen van de spandiensten werd niet betaald in BF, maar als wederdienst vergoed door handarbeid, bv. bij het inhalen en dorsen van graan, het rooien van aardappels, het planten van prei of het plukken van ... jawel ... hop!

Zibbeek kende destijds twee hopboerkes.

Het nadeel van de bewerking met paard was de te grote keerboord of de kantberrie in vergelijking met het soms te kleine perceel.

De grote kantberrie, vertrappeld door het keren van het paard, moest nadien handmatig met de schop bewerkt worden ... voor elke kantberrie, twee uur aan een stuk spitten was geen sinecure ...

In de jaren 50-60 kende Zibbeek de opkomst van "*de motoculteur*"; de minitractor op twee wielen voor het vlot keren en met resultaat veel kleinere kantberries ... Door zijn veelvuldige keuze van koppelingen met werktuigen en zijn mobiliteit werd de motoculteur het paradetrekpaard van de boerkoos, voor al zijn grondbewerkingen.

De allereerste motoculteur Holder op benzine met 9 pk

Holder Diesel voor meer pk.'s

Al bij al bleef het een zeer zware stiel waarbij de boerkoos steeds in "het zweet des aanschijns" voor zijn hard labeur, in meestal nog primitieve omstandigheden, vaak nog af te rekenen had met het tegenvallend weer, droogte en nattigheid!

De storm voor de glasteelt en de hagel voor de teelt in volle grond waren de meest gevreesde vijanden.

Landbouwers, al of niet met hun veeteelt en de boerkozen sloten zich aan bij de boerenbond voor hun algemeen belang ...

Voor een vlottere verkoop van de opbrengsten van de boeren stichtte de Boerenbond veilingen. Pas later is gebleken dat de veilingen zich eerder richtten op het veilen van grotere partijen groenten en fruit. De boerenbond stimuleerde hiervoor de gespecialiseerde monocultuur van grote en zeer grote percelen verspreid over gans België in functie van de meest geschikte grondsoorten.

De vierwiel tractoren kenden hierdoor hun opkomst ter vervanging van de paarden en de tweewieler motoculteur.

Met het open stellen van de Europese grenzen ontwikkelde de *import zich van over heel de wereld*, voor zowel de lokaal klassieke groenten en fruit als de specifieke overzeese nieuwe teelten.

Van schaarste was er gans het jaar door, voor om het even welke seizoenteelt, absoluut geen sprake meer. Eerder ontstond er een *overaanbod*, waardoor tot nu nog vele culturen in veilingen vernield dienen te worden, onder staatscontrole!

Het bekende verweer voor de ondertekening van het hedendaagse *CETA* akkoord is hier zeker niet vreemd aan ...

Door het talrijke aanbod rezen warenhuizen als paddenstoelen uit de grond voor de rechtstreekse verkoop aan de gebruiker.

Het waren de belangrijkste oorzaken voor de teloorgang van de keuterboer, van de boerkoos ...

Daarbij trad in de jaren 1980 ook het gewijzigde structuurplan in voege voor de herindeling van landbouw- en bouwgronden.

Bepaalde perken van de boerkoos vielen in de uitgebreide bouwzone met de bekende verkavelingen voor gevolg.

Zibbeek City werd een feit!

Armand Van Isveldt zoon van een boerkoos uit Zibbeek

5 december 2016